

اقلیم و سلامتی (Meteoropathology)

لغت Meteoropathology که به معنی تأثیر عوامل اقلیمی بر پیکر انسان است مفهوم وسیعی دارد. عوامل متعددی آب و هوا (اقلیم) منطقه ای را می سازد آنچه اقلیم شناسان از آن بعنوان آب و هوا سخن می گویند شامل دما، بارندگی، سمت و سرعت باد، رطوبت، تبخیر و تعرق، تابش خورشید و غیره می باشد. نقطه نظرهای متعددی درباره وجود یا عدم رابطه بین آب و هوا و نیرو جسمی و روحی و حیات انسان وجود دارد حتی بعضی از روانشناسان معتقدند آب و هواهای گوناگون انسانهای با نیروی جسمانی و عقلانی مختلف پرورش می دهد.

اجزای اقلیم و سلامتی:

• گرما:

انسان در هر شرایطی متأثر از درجه حرارت محیط اطراف خویش است، حرارت زیاد موجب ضایعات متابولیک و در مواردی خشکی تنفس می گردد، زیرا حرارت تولید شده در بدن که نتیجه سوخت و ساز داخلی است باید بنحوی از بدن خارج و دور شود. چنانچه تبادل حرارتی با مشکلاتی مواجه شود اینگونه اعمال به آسانی امکان پذیر نباشد موجود زنده دچار ضعف و ناتوانی شده و نتیجتاً آماده ابتلاء به بیماری های مختلف خواهد شد. زیرا انسان در شرایط و حالات ناتوانی و ضعف، قدرت لازم جهت مقابله و رویارویی با عوامل بیماری زا را نخواهد داشت، برعکس انسانی که در درجه حرارت متعادل زندگی می کند براحتی می تواند با محیط پیرامون خود تبادل حرارت نماید. نتیجتاً در آسودگی بیشتری زندگی خواهد کرد و بازده کارش چشم گیرتر است. بیشتر موارد سرماخوردگی و آنفولانزا، واریس و دردهای مفصلی، سینوزیت، برونشیت و آسم، نارسایی قلبی در فصول سرد و فلج اطفال، وبا، آبله و حصبه در تابستان دیده می شود.

• رطوبت:

هنگامیکه هوای تنفس خشک و فاقد رطوبت کافی است غشای نازک بینی، گلو و قسمت فوقانی دستگاه تنفسی متأثر می شود و در چنین شرایط آب و هوایی چنانچه بدن ضعیف و آماده پذیرش بیماریهای دستگاهی فوق الذکر بوده و محیط الوده به میکرب و یا ویروس مربوطه باشد زمینه های ابتلاء به بیماری زکام فراهم است. همچنین بیماران مبتلا به ورم مفاصل، روماتیسم و نقرس زمانی بیشتر رنج می برند که در تماس با هوای سرد، طولانی و مرطوب باشند.

• تابش خورشید:

مؤثرترین عامل در تنظیم حلقه اکولوژیک تابش آفتاب است. کلروفیل (سبزینه گیاه) که عامل تغذیه و رشد گیاه است در اثر نور خورشید تشکیل می شود، بنابراین فقدان تابش خورشید موجب زوال گیاه، گیاهخوار، گوشتخوار و... بطور کلی حیات است. ایش اشعه خورشید یکی از بهترین میکروب کشهاست. عامل مواد بیماری سل (میکروب سل) را در ۲ ساعت عقیم می کند در حالیکه همین میکروب در نقاط تاریک و نمناک می تواند ماهها قدرت بیماری زائی خود را حفظ کند تأثیر تابش

خورشید در بهبود بیماریهای نرمی استخوان و سل ، دردمفاصل ، روماتیسم و ... ثابت شده هنگامیکه پوست بدن در برابر تابش اشعه خورشید قرار گیرد ویتامین D می سازد و نقصان تابش آفتاب موجب کمبود ویتامین D و در نتیجه موجب بیماری نرمی استخوان خواهد شد و تابش اشعه مادون قرمز و فعل و انفعالات شیمیایی بدن را تسریع و افزایش می دهد . با این وصف نباید چنین پنداشت که تمام اجزاء و انواع پرتوهای جداشده از سطح خورشید برای موجودات زنده از جمله انسان مفید است . پاره ای از پرتوهای خورشید مانند ماوراء بنفش و اشعه مادون قرمز چنانچه بیش از حد لازم بیرون بتابد زیان باراست که ازن پیرامون زمین مانند صافی عمل می کند واز ورود ماوراء بنفش جلوگیری می کند و فقط ۱٪ از ماوراء بنفش به سطح زمین می رسد .

پاره ای از بیماریهای ناشی از شرایط اقلیمی :

۱. بیماریهای ریوی :

الف - سل :

بعداز گرمای سخت ، قبل از فرارسیدن طوفان ، معمولاً " بعد از وزش بادهای گرم و متعاقب هوای مرطوب و مه آلود سرفه همراه با دفع خلط خونی ناگهانی در بیماران مسلول ریوی افزایش می یابد .

ب - آسم :

این بیماری با سرمای ناگهانی افزایش می یابد مخصوصاً " اگر توأم با کاهش فشار و ایجاد بادهای شدید باشد . هنگامیکه فشار و مه زیاد باشد بیماری آسم نوسان کمی دارد .

ج - برونشیت :

هنگامیکه هوا مه آلود است بخصوص اگر مه توأم با هوای سرد باشد شکایات بیماران از بیماری افزایش می یابد .

۲. سرطان پوست :

با افزایش یافتن ساعات آفتابی و قرار گرفتن پوست بدن در برابر تابش اشعه خورشید بیماری شدت می یابد .

۳. روماتیسم :

هنگامیکه درجه حرارت هوا پایین است وبادهای شدید می وزد مهمترین حالات و واکنشهای روماتیسمی که عبارت از ورم مفاصل و درد است به بیمار روی می آورد . اگرچه رطوبت تأثیر مستقیم به بیماری ندارد ولی چون فصل سرد توأم با رطوبت زیاد است بنظر می رسد شدت بیماری با این دو عامل ارتباط دارد .

۴. بیماریهای قلبی :

اکثراً " بعد از سرمای سخت بطور اتفاقی وقوع می یابد .

۵-بیماریهای عفونی و واگیردار :

الف - سرماخوردگی :

تغییرات شدید و سریع هوا نظم مکانیسم حرارتی بدن را مختل کرده و این تغییرات بر غشاء نفوذپذیر (بینی و دستگاه تنفسی) تأثیر نموده و ویروس تکثیر پیدا کرده و سرایت می کند . همانطور که گفته شد آغاز این بیماری با تغییرات ناگهانی هوا توأم است .

ب - آنفولانزا :

هنگامیکه باد با فشار کم توأم با رطوبت کمتر از ۵۰٪ باشد شرایط مساعد جهت پیشرفت بیماری و سرایت ویروس آماده است .